

Latweefchu Uwifes.

Ur augftas Gewefchanas = Kummissiones fuaa un nowehlefchanu.

Nr. 45. Zettortbeenâ Iotâ Nowembera 1832.

Ußrunnaſchana uß Latweefcheem,
par winnu dſihwoſchanu un buh=
ſchanu.

Laſſajt ar labbu prahtu, mißli Latweefchi un
ſemmes-lauidis, fo juns taggad no jußſu dſih=
woſchanas un buhſchanas ſtahtſiſchu, un kad
jußß atraddiſeet, ka manni wahrði labbi un derra=
gi irr, tad dſenneetees pamasaſam pehz teem arri
dſihwoht un darriht. Warr buht, ka weenam
jeb ohtram zaur teem prahta azzis atwertas tapß,
un taß arri atſihs kaß pee winna laimes derr.

To neweens newarr leegt, ka pee Latweefcheem
tahda labklaßſchana un tahda jauka buhſchana
wehl naw, ka pee zittahm tautahm. Lai arri
zitti gan labbi pahrtiſſuſchi un turrigi irr, to=
mehr ta leelaka puße no teem ta fakkoht, wahrgß
un nihßß. Râ taß nahß? Woi mußſu Latwee=
ſcheem wairak gruhtibaß ne ka ſemneekeem zittas
ſemmes? Nè! ſemneekeem Pruhſchu ſemne pul=
ku wairak maßfaſchanaß ne ka mußſu, un taßſchu
labbi turrahs, un wißſadâ labklaßſchana, ta lai=
zigâ, ka garrigâ peenemnaßß. Woi mußſu
Latweefcheem ſliktaka un ne tiß ißbeewiga ſemne,
woi winneem maßaki lauki ne ka zitteem? Nè!
ſemneekam Wahzſemne ne pußß tiß leeli lauki un
tißrumi, winneem daudß wairak ruhpeß par ſawu
pahrtiſſuſchanu, un taßſchu labbaki pahrteek. Kur
nu ta waina? woi pee mußſu waldiſchanaß un
mußſu eetaiſſiſchanaß? nè! mußſu waldiſchana
tiß pat tehwiſchi par ſemneekeem gahda un par
winnu labbumu ruhpejaßß, ka jebkaßdas zittas.
Kur tad ta waina? Menemneet par launu, miß=
li Latweefchi, fo nu teiſſchu. Ta waina pee
juns paſcheem. Klaufajtees woi nebußß teef!

Pirmâ kabrtâ: Latweefchi wißſuwairak pehz
ſawas ißtenas labklaßſchanaß ne tißſuſchi dſeu=
naßß.

ſemneekß Wahzſemne weenumehr uß to doh=
ma, ka winnam pelni nahßtu rohka, wißſch itt
no firßß un neapnißziß dohdahß uß lohpuß, lauku=
jeb dahßſu=fohßſchana; kad wißſch no jebkaßdas
leetas dſird, kaß pee mahju buhſchanaß derra=
gi eßſoht, tad wißſch to ißprohwe; wißſas winna
dohmaß ſtahtw uß ſawu darbu, un — kaß mahß,
tam nahß.

Latweefchu ſemneekß irr pakuhtrßß. Wißſch
gan arri ſtrahta, bet wißſch maß par to behda,
woi taß fo taß ſtrahta, arri labbi ißdohßeßß.
Wißſch gaida wairak no Deewa, ne ka no ſew
paſcha, neapdohmadamaß ka Deewß tißſai to
ſwehti, kaß ſawas rohkaß muddigi kußta. Wißſch
neko wairak un neko zittadi grißß darriht, ne ka
ween to un ta, ka winna tehwi tehwi darrijuſchi.
Wißſch palaujaßß uß kungu un uß magaiſhnu,
ka pee teem paligß bußß, kad paſcham trußkunnß
ußeef, neapdohmadamaß, ka taß newarr pee ih=
ſtaß labklaßſchanaß tißß, kaß ſawu zerribu wai=
rak uß zitteem leek, ne ka uß ſew paſchu.

Dhtrâ kabrtâ: Latweefchi neproht ſawu man=
tu un padohmu labbi tauptiht un ſaturreht.

ſemneekß Wahzſemne labbi ſaturr Deewa
ſwehtibu. Wißſch allasch uß to dohma, ſawu
mahju buhſchanaß ta eerilteht, ka maß taptu iß=
dohßß. Wißſch leek wehrâ, ka willanè ta bußß
ſegtees, ka teek apkahrt. Wißſch irr ar meeru
kad ſwehdeenâ alluß kannu warr padſert.

Latweefchu ſemneekß irr tehrmannißß. Kad
winnam papilnam irr, tad papilnam ißdohd.
Wißſch tißſai dohma uß to klahtbuhdamu un ne
uß to nahßamu laiku; wißſch neproht uß preek=
ſchu gahdaht. To warr redſeht ruddenâ laika,
kad ta Deewa ſwehtiba ſakohpta un mahjaß
eerweßta irr. Râ neprahtigi dſihwo tad zitti ar
tahm Deewa dahwanahm, zeek tohp ißſchkehr=
dehtß kaßſas un dſihreßß; pahru neddelâß aprihß

ar fo prahrigs un taupigs zilweks warr puss gad-
du tift; eefahumâ pilnuums, pehz nahf badba
deenâs. Kas neproht sawu padohmi faturrecht,
lai Deews to swehtitu, kâ gribbedams, tas nab-
bags bijis, nabbags paliks.

Trefchâ kahrtâ: Latweefchi wiffu wairak niz-
zina to gudribu.

Kad behrnus shtitu skohlâ, kad tohs listu fo
labbu mahzitees, tad winnu prahts no jaunahm
deenahm gaischaks taptu, un winni usauguschi
pee wiffem saweem darbeem, eefsch wiffadas
buhfchanas un dsihwofchanas wairak ar prahtu
un mannu turretohs. Zo gudriba irr weena
mahte wiffada labbuma, un weens awots wiffa-
das laizigas un muhschigas labklahfchanas, un
weena fakne wiffadas jaukas un gohdigas buh-
fchanas. Ja gudriba wairosees, ja mahzitees
pehz sawa labbuma no firds dsihtees — tad Lat-
weefchu ihstena labklahfchana wairim wairosees,
un tee buhs teizami: starp wiffahm tautahm.

Zo us: Jums runnais

weenâ Latweefchu draugs.

No teefahm un waldischanahm.

Ikweenâ semmê, kur gudri un mahziti zilweki
dsihwo, arri teefas un waldischanas irraid. Tahs
irr laudim leels labbums un leela swehtiba no
Deewa. Gan zitti mulkishi rohnahs, kas sawa
prahtâ dohma, ka zaur tahm dasch geuhumâ
nahf, un ka bes tahm arri warretu dsihwoht un
istift. Daschi launajahs par maksaschanahm
kas jabohd, dascheem netihf pehz likkumeem tur-
retees, un zits zittu wainu pee tahm atrohn.
Bet es sakku, ka tee nesapraschi irr, un ka tee
nesinn, fo tee gribb. Zo jebfchu arri zilwezigas
eefahdischanas un eetaifichanas newarr itt pil-
nigas buht, tatschu tahs to mekle un pehz to
dsennahs, kas zilwekeem par labbu irr; tapehz
tahs buhs gohdâ turreht, un tahm paklaufgi
mestees. Klausaites, kâ tas pasaulê gahjis irr.

Eefahumâ, kad Deews pasauli bij raddijis,
zilweki dsihwoja ikkatriis pehz sawas wallas, un
darrija ikweenâ us fo winna prahts nessahs. Zits
kohpe semmi un usturrejahs no winnas augleem;

zits dsihwoja no lohpu kohpschanas, zits no med-
dischanas, zits no sweijofchanas. Teefas un
waldischanas teem wehl nebija; ikkatram bij
brihw tur eet, tur dsihwoht, tur nemt kur winsch
gribbeja, un kur winsch fo dabbuja. Tas nu
gan buhtu itt labbi bijis. Bet kas notikke? Zil-
weki wairojahs un isplattijahs wirf semmes, gad-
dijahs kahds stipraks no meefas, gudraks no
prahta pahz zitteem, tas uskritte kahdam ne-
spehzigam, kahdam wahjam, kahdam mulki-
scham, un tam ar warru, jeb ar wiltu atnehme
winna lohpus, winna mantas, winna semme,
un isdsinne to no sawahm mahjahm un no sa-
weem rohbescheem. Dascham netikke strahdaht
un sawu maist pelniht; bes mohfahm warreja no
zitteem nemt; zehlehs flehpkawi, laupitaji un
sagli. Nifni, stipri laudis taifijahs wiffabus
eerohtschus, usbrucke zitteem meerigeem, karro-
ja un apfahwe tohs. Dascham bij skaisa seewa,
daila meita; zits tam to ar warru laupija. Kad
kahds pats newarreja glahbtees un isfargatees
no launeem laudim — tad zittur nefahdu glahb-
fchanu un paligu newarreja atrast, un wiffada
pahriba un nefaisniba bij jazeefsch. Tâ bij pagal-
lam; newarreja wairâ eefsch meera un labklah-
fchanas dsihwoht, tapehz ka tee grehki bij wairo-
juschees wirf semmes.

Ko nu tee laudis darrija? Zitti, kas bij tee
gudrakee, sagahje kohpâ, un isdohmajahs sero-
weenu walditaju isredseht un sero weenu kungu
zelt, kurrâ tee to warru un spehku dohs, un
to ammatu nowehlehs, pahz teem waldbiht, lau-
nadarritajus sohdiht, un taifnus, meerigus eefsih-
wotajus glahbt un aistfahweht. Us scho am-
matu tee isbraudsija kahdu gudru, prahtigu un
deewabihjigu wihru. Tâ zehlehs kehmini un
semmes walditaji un walstibas.

Bet tas kehniensch fazzija: Ja man buhs pa-
reift waldbiht, un meeru un labbus likkumus pee
jums usturreht, un juhs glahbt un pasargahht
prett launeem laudim, tad man spehka wajaga;
man wajaga naudas, ka warru karrâ wihrus
turreht, jums par drohschibu, un ka warru zit-
tus kungus un zittas teefas eezelt, kas manna
wahrdâ walda — jo es weens weenigs buhdams

nespehju wiffás mallás gahdaht. — To tee laudis darrija. Winni sawam Rehninam jeb kungam gohdu dewe un meslus maksaja; winni dewe to desmitu teesu no saweem augeem un no sawa padohma. Un tee Rehnini to nehme, un ar to naudu winni eetaifija waldischanas un teefas. Winni ar zitteem gudreem wihreem isdohmaja labbus likkumus, pehz kurreem wiffeem jaturahs un jadsihwo. Winni eestahdija, ka zitteem buhs pawehleht, zitteem klausihht. Winni taifija rohbeschus un eschas, kurreus bij pafargahht, un ne pahrkahpt. Winni nolikke laundarritajeem strahpes, un labbadarritajeem slawu un gohdu. Winni gahdaja ka ikweens zilweks warreja sawu maifr pelniht, Deewam kalpoht, un drohschi un meerigi sawu muhschu schinni pafaulé nodsihwoht.

Un ka jau muhsu tehwi-tehwi to gubri eetaifijuschi un eefahfuschi, ta wehl taggad pee mums eet. Un wiffi kristigi laudis mettahs paklausigi sawai waldischanai, un dohd Deewam kas Deewa irr, un Keiseram kas Keisera irr; un pateiz tam debbesu tehwan par to, ka teem neklahjabs ta ka teem nabbadsneem tahlas semmes, pee kurreem likkumi un waldischanas naw, un fur ifkatris blehdis pehz sawas waltas trakfo, un zits zittu ehd un pohsta. Un kad tas kristigam zilwekam arri gruhti buhtu, pehz sawas waltis likkumeem turretees, un wiffu taifni darriht kas tam pawehlehts tohp, winsch to tatschu labpraht barra un zeesch, ta labbuma dehl, ka winsch drohschi dsihwoht, un ar gohdu un ar meeru pee sawas nabbadsibas warr palift.

Wof nu effat ar meeru ar waldischanahm un teefahm?

Pahw. Ap. Gram. teem Reemer. rakstita Mod. 12, I.

„Ifkatris lai irr paklausigs tai pafauliga waldischanai; jo ne weena waldischana irr, bes ween no Deewa; un fur weena waldischana irr, tur ta no Deewa irr eezelta.“ — — — „Jatu negribbi no tahs waldischanas bihtees, tad darri labbu, tad tewim buhs teifschana no tahs.“

Baggats tehws.

Nu 50 gaddi irr, ka Kreewu-semme, Bladimires gubernementé, dsihwoja kahds Kreew, Wedor Waffiliew wahrda, kas toreis 75 gaddus wezs bija, un ohtru seewu jau bija apnehmis. Winna pirma seewa dsemdeja 27 reises; 4 reises pa tschetreem behrneem; 7 reises pa trihnischeem, 16 reises pa dwihnischeem, pawiffam 69 behrnus. Winna ohtra seewa dsemdeja 8 reises; 2 reises trihnischus, un 6 reises dwihnischus, pawiffam 18 behrnus. Abbas seewas kohpa dsemdeja 87 behrnus, no kurreem tikka 4 mirre; un 83 wehl 27ta Wewruar mehnescha beena 1782 dsihwi bija. — Kad Kreewu-semmei daudf tahdu baggatu tehwi buhtu, tad drihs ir beidsamais faktinsch winnas leelos tukfneschos ar eedsihwojtajeem buhtu pildihst.

W — r.

Dseefma pee fehshanas.

Swehti muhsu sehjumu,
Deews, dohd semmes klehpi duffu,
Ka tas maifi deenistu:
Mums warr nest us preeku kluffu.

Weenkahrtigu iskaifam,
Daudskahrtigus auglus gaidam;
Us tew, tehws, mehš zerrejam,
Kad tu swehti, mehš ne waidam.

Allasch us tew laujamees,
Paklausi, kad behdas fuhdsam,
Dohd kas wajjadsigs pateef,
Ko no tew, ka behrni, luhdsam.

Dohd mums maifi schehligi
Kamehr: schè wirf semmes effam,
Deekams mehš jo pilnigi
Debbesig tew slawu neffam.

Al, tur debbes gaischumâ
Tew jo wairak apbrihnosim.
Augstakaja swehtiba:
Pateizib' un gohdu dohsim.

Tur buhs preeka plauschana,
Kungs, preeksch tawa tehwa waiga,
Nebeidsama swehtiba:
Teem, kas scheitan taifni staiga.

200 9

Teefas flubdinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic., tohp no Kuldigas aprinka teefas, — pehz to, ka tas mahlderis Kristian Teodoor Schienemann to atstahtu mantu ta nelaika zittahrtiga Brozzenes muischasklunga Heinrich Schienemann usachmis, un tadehl teefas flubdinafchanu luhdsis, — wiffi tee, kam kautkahdas taisnas prassifchanas no tahs atstahtas mantas ta nelaika Heinrich Schienemann buhtu, usajinati, lai tee, pee saudeschanas sawas teefas 2 mehneschu starpâ, un wiswehlaki lihds 7to Dezember, kas tas weenigais un isflehdsumais termihns buhs, ar sawahm prassifchanahm un taisnahm peerahdischanahm pee schihs teefas, ta ka peenastahs, atfauzahs; ar to pamahzifchanu, ka tas, kas schinni termihna ne peeteiktohs, ar sawahm prassifchanahm nekad wairs ne taps peenemts, un tahs nosaudehs. Turklacht tohp tee paradnecki ta nelaika Heinrich Schienemann zaur scho usajinati, lai tee tanni pascha termihna sawus parabus pee schihs teefas taisnu usdohd, pee strahpes, ka schee parradi, kad pehz taps ismekleti, diwahrtigi taps eedsihti! To buhs wehrâ nemt!

Kuldigas aprinka teefâ, 29tâ September 1832. 1
(L. S.) Alfifers Heyting.
(Nr. 712.) Sichtehs Günther.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic., tohp no Wirgas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee teem fainneckeem Kanderu Pehtera un Bruweru Lappina buhtu, par kurru mantahm, dehl inventariuma truhkuma un zitteem parradeem konkursis nolikts, usfaukti, pee saudeschanas sawas teefas eelsch to starpu no 8 neddelahm un wiswehlaki lihds to 17tu Dezembere f. g., kas par to weenigu un isflehdsumu terminu nolikts tappis, pee schihs pagasta teefas peeteiktees, un tad to sagaidiht, kas pehz likkumcem spreesst taps.

Wirgas pagasta teefa 22trâ Oktober 1832. 2
(L. S.) ††† Vintil Zehkabs, pagasta wezzakais.
(Nr. 65.) F. J. Goebel, pagasta teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic., tohp no Suhres pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee to mantu ta lihdschinniga fainneeka Sarrinu Abrian Zehkaba buhtu,

kursch sawas mahjas inventariuma truhkuma un ne-spehzihas labbad atdewis, un par kurru mantu zaur schihs deenas spreedumu konfurse nolikta, usfaukti, pee saudeschanas sawas teefas eelsch to starpu no 8 neddelahm un wiswehlaki lihds to 12tu Novembere f. g., kas par to weenigu un isflehdsumu terminu nolikts tappis, pee schihs pagasta teefas peeteiktees un tad to sagaidiht kas pehz likkumcem taps spreesst.

Suhres pagasta teefa 17tâ September 1832. 1
(L. S. W.) ††† Krahzin Jannis, pagasta wezzakais.
(Nr. 64.) E. Jacobsohn, pagasta teefas srihweris.

Eelsch Kursfichu muischu pagasta weens gaischi behru sirgs, 4 eelsch 5tu gaddu wezs, no weena swescha tschiggana atstahts. Kam taisnas parahdischanas pee schahda sirga irr, lai astonu neddelu starpâ, no ap-patschraffstas deenas pee schahs pagasta teefas peeteizahs un sagaida prett maksas un mitteklu atlihdsumaschanu sawu peederrumu atdabbuht; bet pehz scho laiku tas sirgs uhtropê pagasta lahdei par labbu pahrdohs taps.

Kursfichu pagasta teefa 22trâ Oktober 1832. 2
(L. S. W.) ††† Saule Mikkelis, pagasta wezzakais.
(Nr. 121.) A. Schmidt, pagasta teefas srihweris.

Zittas flubdinafchanas.

Tanni nakti starp 25to us 26tu Oktober deenu Krummeffu mahjas, kas pee Kerklinu muischas peederr, 2 gaddu wezs wallakis (ieruhnihts sirgs), sagtê. Winsch irr widdujadâ augumâ, gaischi pahstais, ar baltu bleffi us peeres, tschetrachm baltahm kahjahm lihds lohzeckli, us muggura, kur aste fahkabs, ar diwi pirfsta plattu baltu srihpi, melle asti un farreem, kas us labbu pussi gull, un labba ausf weena pirfsta plattumâ eegreesta. Kas scho sirgu atskappehs, jeb Kerklinu muischu taisnu sinnu no ta dohs, labbu pateizibas nandu dabbuhs. Kerklinu muischas waldischana, 27tâ Oktober 1832. 2

Us tahm muischahm Nihgrande un Wakulse, ka arri Lukkesmuischâ un Upschu frohga, kas abbi pee leelas Esereh peederr, tohp wehl arween Kalkis isdohs. Dshiwê (nedsehstis) Kalkis maksa 4 sudr. rublus par lasti, un dsehstis Kalkis 2 rublus 30 kap. sudr. par lasti. 1

Tas lihds schini pee Grefes basnizas frohga ilgabus us Zehkabeem noturrehts tirgus, turpma tai pascha deena pee Leel-Esereh muischas taps turrehts. 1

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Ziviloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.

No. 438.